

ラ行のローマ字“R” 標記に関する再考察—試論：“L” 表記の可能性

伊野 正洋

外国語として日本語を学習する過程におけるローマ字の使用には様々な見解があり、学習者のレベル、学習目的、学習期間などの要因が関係してくる。仮に日本語学習の初級段階において仮名をローマ字を習得するまでの過渡的役割として使用した場合、そこには日本語における音声とローマ字表記との間に生じる差異によって問題が生じると考えられる。本稿では、特に、タイ語を母語とし、英語を第1外国語、日本語を第2外国語とする学習者を対象に、従来日本語教育においてラ行音に使用されてきたローマ字“R”に焦点をあて、その問題点と“L”表記導入の可能性を探究する試みがなされた。

結論として、タイ人日本語学習者には日本語における“R”と“L”の両音声の存在が明確に聞き分けられることが明らかにされ、それにより、従来日本語教育に使用されてきたラ行音のローマ字“R”単一表記には問題があることがわかった。さらに、ラ行音の“L”と“R”、特に語頭音節における“L”と“R”にはある体系的音声規則があることを示唆するデータが得られた。

日本語教育におけるローマ字使用に関しては賛否両論であるが、学習初級（導入）段階においてはその使用は避けられないと思われる。しかしながら、音声とローマ字表記の矛盾から生じる学習者の混乱は避けたい。この結論はラ行におけるローマ字表記の問題性を強調していると共に、“L”表記導入の可能性を示唆していると考えられる。

ข้อสังเกตในการใช้ ‘L’ แทน ‘R’ ของตัวอักษรโรมันในภาษาญี่ปุ่น

INO Masahiro

ในการสอนภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น จำเป็นต้องใช้ตัวอักษรโรมันแทนเสียงในภาษาญี่ปุ่น แต่มีปัญหาที่ต้องคำนึงถึงก็คือ ผู้เรียนเกิดความสับสนของความแตกต่างระหว่างเสียงในภาษาญี่ปุ่นและเสียงของตัวอักษรโรมันที่ใช้แทน ดังนั้นจึงได้ทำการวิจัยกับนักศึกษาไทยชั้นปีที่ 4 ที่เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่ 1 และเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศที่ 2

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาปัญหาการใช้ตัวอักษร ‘R’ ในภาษาโรมันในการสอนภาษาญี่ปุ่น และศึกษาความเป็นไปได้ที่จะใช้ตัวอักษร ‘L’ ด้วย เนื่องจาก นักศึกษาไทยที่เรียนภาษาญี่ปุ่นสามารถแยกเสียงทั้ง ‘L’ และ ‘R’ ในภาษาญี่ปุ่น ได้เด่นชัด ผลอันนี้แสดงให้เห็นถึงการปรากฏของกฎของเสียงอย่างเป็นระบบบางเสียงใน ‘Ra - Line’ โดยเฉพาะคำที่ขึ้นต้นด้วยเสียง L และ R